

GOSPODARSTVO

TRGOVINA * INDUSTRIJA * OBRT * FINANCE

Leto II. št. 12

Trst 15. februarja 1948

Cena litr 15

IRI, Tržaški Lloyd in STO

Po dolgih razpravah v italijanskem gospodarskem tisku in na sejah raznih komisij in ustanov je italijanska vlada končno odobrila nova pravila za IRI (Istituto Ricostruzione Industriale), to je državnega Zavoda za industrijsko obnovo. Nova pravila v bistvu ne izpreminjajo dosedanjega odnosa države nasproti temu gospodarskemu orjaku, ki ima v rokah večino delnic 280 velikih podjetij in bo odslej razpolagal z glavnico 60 milijard lir.

Predsednika in glavnega ravnanja imenuje predsednik vlade in letno bilanco mora vlada predložiti parlamentu; glavni, ki je bila najprej pooblašena od 12 na 40 in zdaj na 60, vpiata ministrstvo državnega zaklada.

Zrahljana je bila nekoliko dosedanja tesna povezanost med osrednjo upravo in posameznimi družbami (holdingi), ki pripadajo IRI-ju, kakor Finmare (pomorstvo), Finisider (železarne), Finmeccanica (metallurgija) in tako dalje, v kolikor dajejo tem pravila večjo avtonomijo. Tako pravila načelno predvidevajo pri upravljanju teh družb tudi sodelovanje delavcev — oblika se ni točno določena, ker je ostalo nerešeno vprašanje pravnega priznanja tovarniških odborov — medtem ko pri osrednji upravi delavstvo ni zastopano.

Za usodo IRI-ja se zanima predvsem kot državljani STO-ja, kateremu je po mirovni pogodbi pripadla imovina italijanske države; IRI je na Trstskem imel delnice predvsem Tržaškega Lloydja. Zdrženih jadranskih ladjedelnic (CRDA), Italije (v kolikor je ta država, s sedeštem v Genovi, odpuhala iz Trsta Kozuliteve ladije «Saturnije», «Vulkanije» i. dr.). Zdrženih jadranskih ladjedelnic (CRDA) in «Skele» železarne «ILVA».

Pravno je bilo to vprašanje rešeno s pogodbo o premirju (8. septembra 1943) in mirovno pogodbo, ki ne priznata nikakršne izpremembe, izvršene po premirju z namenom, da bi se državna imovina odtujila in na ta način ugrabil STO-ju. Toda politika večnega odlaganja z imenovanjem guvernerja, daje odhoda raznim spekulantom na račun državne imovine STO-ja in ustvarja ozračje je uspanosti, v katerem se zabujajo skušnjave za razne nedovoljene manipulacije.

Tržaški gospodarski krogi in predvsem tržaški mornarji postavljajo vprašanje, kakaj vojna uprava, ne izpolnjuje povratne tržaških ladij (Saturnije, Vulkanije i. dr.), ki so danes sila donosne, in kakaj vodijo politiko Tržaškega Lloydja iz Rima in Genove, kjer so še vedno registrirane njegove ladije? Tudi bilanca Tržaškega Lloydja je že aktivna, kakor vidite iz podatkov, ki jih najdemo na drugem mestu. Medtem ko italijanski tisk venomer piše o usodni pastnosti STO-ja, da bi svet prepričal o njegovi gospodarski obnemoglosti in nesposobnosti za lasten obstanek.

Bilanca Tržaškega Lloydja aktivna

«Neue Zürcher Zeitung» objavlja v dopisu iz Milana bilanco Tržaškega Lloydja, ki ga imenuje italijansko plovno družbo. Bilanca za 1. 1946. izkazuje 2,8 milijona lir čistega dobička, in sicer po odbitku stroškov in z izgub v višini 239,5 (v prejšnjem letu 153,4) mil. lir; od tega odpade na amortizacijo 16,1 (prejšnje leto 19,4) milijonov lir. Delniška glavnica 1.300 milijonov lir bo vrgla čisto dividendo 4% (prejšnje leto 4% bruto). Iz poročila upravnega odbora je razvidno, da je trdka dala Tržaškim ladjedelnicam (Svetega

darstvu (podatki se nanašajo na predvojno dobo):

Plovba: 90 odst. celokupne tonaje (FINMARE: družbe Italia, Tržaški Lloyd, Tirrenia, Adriatica itd.).

Pedmorski industriji (Združene jadranske ladjedelnice, CRDA, Ansaldo, Oderi, Terni, Orfido, Navalmeccanica itd.): 78 odst. trgovinske mornarice in 91 odst. vojne mornarice je bilo zgrajenih v ladjedelnicah državnega znaka.

Premog in lignit: večina delnic po družbi A. Ca. I. in Terni.

Metallurgija: (Ilva, Terni, Siae, Dalmine, Cogne, Anami itd.): 75 odst. celokupne proizvodnje, 100 odst. proizvodnje surovega železa.

Tekoča goriva: velika večina po družbi Agip in Anic.

Zrno srebra: velika večina (Monte Amiata).

Mehanika: znatna večina (Ansaldo, Alfa Romeo, Navalmeccanica, Sangiorgio, Motomeccanica itd.).

Promet: velika večina (Državne železnice itd.).

Elektroindustrija: 27 odst. proizvodnje električne energije (Sio, Vizzola, Terni, Trentina itd.).

Telefon: 52 odst. celokupnega števila naročnikov (Stet, Telve, Stipel, Timco).

Celuloza: 71 odst. proizvodnje (Družbe: Cellulosa, Cloro Soda, Poligrafica itd.).

Sintetični kavčuk: 50 odst. ostalo Pirelli.

Kreditni zavodi: 75—80 odst. vseh denarnih vlog.

Tobak: 100 odst. (Državni monopol).

Severni tekmeci nevarni Nagel razvoj severnih luk

V naslednjem podajamo podatke o razvoju glavnih luk na severu, ki prihajajo v poštev kot tekmeci tržaške luke v tranzitnem prometu. Citatelji se bodo takoj prepričali, da severne luke, tudi tiste, ki so bile med vojno skoro popolnoma uničene, kakor Gdinja, Gdansk, Hamburg in Šečín, neprimerno hitreje napredu-

Davki naj ustrezajo domačim razmeram

Priprave za odmero davka na dohodek se bližajo koncu in sredi aprila zapade že prvi obrok. Davki se na Tržaškem nalagajo in pobirajo v smislu italijanske zakonodaje, ki jih je anglo-ameriška vojna uprava raztegnila na STO z posebno uredb.

Ne bomo se spuščali v kritiko samega davka na dohodek, ki se bo sicer pobiral retroaktivno od 1. januarja 1947 l., pač pa se bomo omejili na nekaj splošnih pripomb glede odmere davkov na STO-ju. Ugotovljamo predvsem, da je statistično ugotovljeno, da je Italija najstrože pobirala davke v Juliji in krajini. (Glej podatke v knjigi «L'Economia della Veenia Giulia» — izd. Tržaška univerza, l. 1946. V nobeni italijanski pokrajini se niso pobirali davke s takšno strogostjo.

Celo tržaški listi, katerih somišljeniki so v sedanjih tržaških upravi, priznavajo, da se praksa pobiranja davkov na Tržaškem nadaljuje, to se pravi, da se italijanski davčni zakon v Trstu strože izvajajo kakor v sami Italiji, čeprav preživlja tržaško gospodarstvo težko krizo.

Samim italijanskim oblastnikom, ki so že vajeni italijanskega kompliciranega upravnega sistema, se vidi dosedanj davčni sistem prekompleksiran in finančno ministrstvo je ustanovilo posebni odbor, ki naj prouči sedanj davčni sistem in predloži osnutke za poenostavljenje. Toliko bolj nezno je ta sistem za Tržaško ozemlje, ki mu ga je naložila Italija po odpravi avstrijskega, saj je bil za mnogo bolj preprost in je ustrezal domačim gospodarskim razmeram ter običajem in miselnosti prebivalstva.

Mur naj tržaško prebivalstvo čaka rezultate italijanske ankete, ko je splošno znano, da italijanski komplicirani sistem ovira hitro poslovanje in predstavlja poleg nesocialne razdelitve davčnega bremena — za poslovne ljudi in vsakogar ogromno zglubo v času? Dohodnina n. pr. u darja predvsem male trgovce in obrtnike. Najhuja je pa nepreglednost italijanskega sistema, kar ima za posledico, da davkoplačevalci težko ugotovijo, ali jim je bil davek pravilno odmerjen in točno pobran.

Celo v italijanskih gospodarskih listih naletamo na pritožbe proti omalovaževanju davkoplačevalca. Tako piše «Il Sole» (24 jan.): Podrazumeva se, da je on samo oseba, ki mora plačati, ne da bi imel pravico videti, razumeti in prepričati se kako in kakaj se od njega zahteva in uporabi denar, ki ga mora potegniti iz žepa.

Da, samo oseba, ki mora plačati. Toliko bolj velja to za STO, ki je angloameriško vojno upravo, kjer velik del davkoplačevalcev zaradi svoje narodnosti ali radi svoje politične usmerjenosti sploh ne pride do besede pri upravi.

Glede same višine davka: Upravni sistem, številni uradništva je treba prikriti dejanskim potrebam in davčni zmoglosti STO-ja. Polovico sedanje uradništva, ki ga je italijanska uprava natrpala v Trst, lahko odide domov brez vsake škode za poslovanje uradov. Davno breme bo potem vsekakor lažje.

jejo kakor tržaška. Čeprav tržaško pristanišče ni bilo bogve kako razdejano v primeri s temi pristanišči, ni utegnilo izkoristiti novega položaja, ki je nastal po razdejanju omenjenih luk. To prilžnost so izkoristile luke na severozapadu kakor Rotterdam in Anvers, ki so prevzele precejšen del prometa iz srednje Evrope. Vse kaže, da se je položaj za Trst poslabšal tudi, ker se pri češkoslovaškem tranzitu opaža da se vse bolj naslanja na poljske luke. — Poljska razpolaga zdaj tudi s Šečinom — kjer je deležen večjih ugodnosti, bodisi glede tarif ali načina poravnave; gospodarstvi Češkoslovaške in Poljske se namreč čedalje bolj navezujejo drugo na drugo, kar se seveda odraža tudi v trgovinski politiki glede uporabe poljskih luk. Velika prednost luk na severu je tudi v tem, tranzitni promet, ker razpolagajo da jim ni treba računati samo na z obširnimi nacionalnim zaledjem, v katera ne more vdreti konkurenca tujih luk.

Gdinja in Gdansk: 15.000.000 ton

Poljska vlada je določila velike kredite za obnovo svojih pristanišč, ki bodo kmalu dosegla predvojno zmogljivost. Gdinja razpolaga danes že s 7.200 metri obale, kar predstavlja 62% predvojne dolžine in s skladišči s površino 123.554 kv. m (50% predvojne); njene tehnične naprave za nalaganje in razlaganje so obnovljene za 36%.

V letnem razmerju je približno obnovljena luka v Gdanku. Dolžina njene obale znaša danes že 13.700 m (64%), površina skladišč pa 52.471 kv. m (18%); tehnične naprave so bile obnovljene za 32%.

V preteklem letu je dosegel promet v Gdjni in Gdanku skoro 10 milijonov ton, od katerih odpade na Gdansk nad polovico. V prvih enajstih mesecih je znašal uvoz in izvoz v obeh lukah 8.700.000 ton, samo v novembru pa 1.025.000 ton. V prvem tromesečju je zaradi hude zime, ko sta bili obe pristanišči zamrznjeni, promet zelo padel in je znašal samo 688.800 ton, v drugem tromesečju 2.566.500 ton, medtem ko se je v tretjem dvignil na 3.370.100 t.

Do konca novembra je dosegel uvoz 2.570.000 t, izvoz pa 6.310.000 t. Luki sta torej v prvi vrsti izvozni. Poljska izvažala čez Gdansk in Gdjinjo predvsem premog in koks, ki predstavlja 90% njunega izvoznega prometa; samo v novembru je znašal izvoz premoga in koka skozi obe luke 736.215 t. Ko sta luki bili osvojeni 1. 1945, je znašal promet 917.000 ton. Leta 1946 se je dvignil na 736.800 ton, toda ta promet se je nanašal predvsem na material, ki so ga potrebovali za popravila pristanišč. Triletni gospodarski načrt predvideva za leto 1948. v obeh lukah 15.800.000 ton prometa.

POLJSKA PRISTANIŠKA SLUŽIJO ZLASTI ČEŠKOSLOVASKI

V letu 1947. je bilo uvoženo v tranzitu skozi Gdjinjo in Gdansk 722.000 ton različnega blaga; od tega je bilo za Češkoslovaško 678.000 ton, ostalo je odpadlo na Sovjetsko zvezo, Avstrijo, Madžarsko in Jugoslavijo. Skozi obe poljski pristanišči je bilo izvoženo v tranzitu blaga za 52.000 ton, od tega je odpadlo na Češkoslovaško 43.000 ton, na Madžarsko 6.000 ton in na Sovjetsko zvezo 3.000 ton.

Šečín namesto Hamburga

Ob drugi priliki smo že omenili, da je poljsko ministrstvo za pomorstvo promet nakazalo ogromne kredite za obnovo Šečina, ki znašajo 30% vsega investicijskega načrta za leto 1948. Šečín razpolaga danes že s 14.843 m obale, dalje s slasom s površino 57.500 kv. m. Po načrtih poljske vlade bo Šečín, ki je pod Nemčijo uvažal predvsem blago za Berlin, postal glavna izvozna luka za poljski premog. Češkoslovaška se je v zadnjem času odločila, da bo promet, ki se je pred vojno razvijal

čez Hamburg, v bodoče napotila v Šečín.

Poljska vlada namerava zgraditi Šečín predvsem kot tranzitno luko. Pristaniške naprave bodo v tem letu tako dopolnili, da bo luka lahko zmogla 3 milijone ton prometa v tem letu in 6 milijonov ton v prihodnjem. Poljski minister za pomorstvo Rapacki je nedavno izjavil, da je obnova Gdjinje in Gdanska tako napredovala, da luki lahko sprejmeta že 85% da znaša zmogljivost obeh luk že 85,5% predvojne. Kasubski bazen v Šečínu bo zgrajen za velike tovore ter mu bodo dodani 4 novi pomoli.

Hamburg zopet na obzorju

V Hamburgu je promet decembra dosegel s 584.157 tonami vrhunec v povojni dobi in je bil za 53.953 ton večji kakor v novembru in 221.184 ton večji kakor v decembru leta 1946. V primeri z letom 1939. je znašal komaj 29%. Hamburg uvažal predvsem živila iz ZDA, vendar v zadnjem času čedalje bolj narašča uvoz surovin. (202.008 t. v decembru), predvsem premoga. Hamburg je izvozil v decembru 141.360 ton. V prvem polletju preteklega leta je prispelo v pristanišče 1.509 ladij s tonazlo 142 milijonov ton, med katerimi je bilo 127.883 ton nemškega ladjstva. Promet je znašal v tem času 2,57 milijona ton, sam uvoz 1,96 milijona ton. V primeri z letom 1946. je uvoz narasel za 300.000 ton (18%) in izvoz za 25.000 ton (71,6%).

Podatki o razvoju prometa v preteklem letu kažejo, da postajajo trgovinske zveze Hamburga s prekomorskimi deželami čedalje tesnejše in da popuščajo zveze z evropskimi državami. Promet s prekomorskimi deželami se je povečal za 0,67 milijonov ton, medtem ko je promet z Evropo padel za 20.000 ton. to je 16,2%. Promet s Češkoslovaško je bil precejšen, prav tako z Veliko Britanijo in Dansko.

Rotterdam ima 100 prog

V decembru je prispelo v Rotterdam 605 ladij s tonazlo 1.780.671. Holandija naglo obnavlja svojo trgovinsko mornarico, ki je danes dosegla že 2.318.887 br. reg. ton, medtem ko je pred vojno imela 2.774.053 br. reg. ton. Vzponedno z razvojem njene mornarice raste tudi promet v njenih lukah. Rotterdam ima danes že 100 rednih prog. Ameriške in angleške petrolejske družbe so najele 270 ha zemljišča za zgraditev novih petrolejskih skladišč v Rotterdamu.

ROTTERDAM PETROLEJSKO SREDISCE ZAPADNIH KONCERNOV

Po poročilih iz Rotterdama so veliki zapadni petrolejski koncerni kupili obširna zemljišča ob rotterdamskem pristanišču. Za gradnjo petrolejskih skladišč v povečanje dosedanjih skladišč je skupina «Shell» najela 200 ha zemljišča na levem bregu Meze, medtem ko je v skupini «Salter» (Standard Oil Company in Texas Company USA) najela 80 ha zemljišča. Iz rotterdamskih skladišč na, meravajo zapadni petrolejski koncerni preskrbovati velik del evropskega zaledja s petrolejem.

Anvers sega v Srednjo Evropo

Promet v prvih osmih mesecih preteklega leta je v Anversu dosegel okoli 14 milijonov ton. Anvers ima v prvi vrsti bogato nacionalno zaledje, to je silno razvito belgijsko industrijo, ki dela za izvoz. 60% prometa v Anversu prihaja iz zaledja v povojnem času se je razmahnil tudi tranzitni promet iz Srednje Evrope, ker so nemške in poljske luke med vojno zelo trpele. Belgijci poskušajo privabiti čim več prometa iz Srednje Evrope s posebnimi tarifami in z uvedbo direktnih prog. Anvers ima to srečo, da leži na reki. Tako je dovoz v rečnem prometu v devetih mesecih preteklega leta znašal 2.400.000 ton, izvoz pa 5.500.000 ton, medtem po je celoten promet po železnici znašal 7 milijonov.

Kemična industrija v Trstu

Nekdaj je bilo v Trstu v večjem obsegu razvito le ladjedelstvo in tak izraz je imela tržaška industrija vse do zadnjih desetletij preteklega stoletja. Saj nudi to pristaniško mesto vse pogoje za ugoden razvoj večjih in manjših industrijskih podjetij, ki se bavijo z izdelovanjem in popraviljem najraznovrstnejših pomorskih prevoznih sredstev.

Toda sčasoma se je zelo razvila tudi industrija drugih panog.

Ker omogoča morje cenen dovoz raznih surovin iz prekmorskih dežel se je ob njem razvila zlasti industrija, ki predeluje kolonialne surovine in tudi industrija, za katero širer zaradi nedostotka surovin na domačih tleh ne bi bili dani naravni pogoji.

Moderno opremljeno pristanišče omogoča z razmeroma nizkimi prevoznimi stroški nabavo surovin iz prekmorja, toda prav tako odpravljanje industrijskih izdelkov kupcem po isti poti.

Tako so bile ustanovljene v Trstu tudi razna velika in manjša industrijska podjetja kemijske stroke. Na tem področju industrijskega udejstvovanja so predvsem značilne rafinerije nafte, rafinerija rastlinskih masčob ter tvornice barv in lakov. Nadalje so v Trstu tudi mlarne, tvornice zdravil in kemikalij ter še druga podjetja kemijske stroke.

V tržaški kemijski industriji zavzemajo vsekakor prvo mesto RAFINERIE NAFTE. Saj zaposlujejo največje število nameščenecv v primeri z ostalimi podjetji kemijske stroke. Pogoj za postavitev rafinerij nafte je bila vsekakor zelo povečana poraba raznih proizvodov, ki jih dobimo z destilacijo nafte. Velik potrošnik tekočih goriv so predvsem motorne ladje, ki se usidrajo v tržaški luki. Za rafinerije je zelo ugodno tudi to dejstvo, da lahko dobivajo nafto preko morja na plavajočih cisternah. Saj so skoraj vse rafinerije postavljene v bližini morja.

Cistilnice nafte

Največja cistilnica je »Aquila«, ki je postavljena ob morju v Zavljah. Ima tudi svoj pomol, s katerega so speljane cevi do številnih rezervoarjev. Sploh je obrat moderno urejen. Cistilnica je bila dograjena leta 1937 toda pri letalskem napadu 10. junija 1944. je bila skoraj popolnoma uničena. Ta rafinerija je danes v glavnem obnovljena in tako lahko vrši vsa najvažnejša dela. Po predvojnih podatkih predela 450.000 ton nafte v enem letu, v njenih rezervoarjih pa lahko hrani 110.000 kub m tekočih goriv. V tem podjetju je zaposlenih nad 500 nameščenecv. Tovarna je bila zgrajena z ameriškim kapitalom in je še danes v njegovih rokah.

Druge nekoliko manjša rafinerija nafte je pri Sv. Soboti, prav tako ob morju. Zgrajena je bila že v avstrijskih časih. »Cistilnica pri Sv. Soboti« je last družbe »Standard Italo-Americana Petroli« (SIAP). Odkar so bile v Italiji nacionalizirane tvornice raznih inozemskih podjetij, je delala cistilnica v okviru družbe AGIP (»Agenzia Generale Italiana Petroli«), ki ima v Trstu tudi rezervoarje družb »Benzina Petroleum« (B. P.) in »Nafte«, ki pripada koncernu Shell. Cistilnica pri Sv. Soboti lahko predela v enem letu 100.000 ton nafte. V njej je zaposlenih okoli 270 nameščenecv.

Nadaljnja rafinerija je last družbe »R.C.O.« (»Raffineria di Rigenrazione Chimica Olii e Affini«) Ta je manjšega obsega kakor prvi dve podjetji. Cistilnica je v predmestju Sv. Ana. Čeprav ima vse naprave za predelavo nafte, vrši sedaj le redistilacijo in čiščenje tekočih goriv na račun Tržaškega petrolejskega zavoda E.P.T. (»Ente Petroli Triestino«), ki je od VU pooblaščen, da trguje z naftinimi proizvodi na področju STO-ja pod anglo-ameriško vojaško upravo. Cistilnici družb »Aquila« in »SIAP« pa delata predvsem za inozemstvo, v prvi vrsti za Češkoslovaško in Avstrijo.

Poleg teh podjetij se bavi s čiščenjem nafte tudi Industrijska družba za mineralno olje (»Società Industriale dell'Olio S. A.«), ki ima svoje naprave v ulici Giacinti.

Pridobivanje rastlinskih olj

Nadalje je v Trstu moderno industrijsko podjetje družbe »Gaslini S. A.«, ki prideluje razne rastlinske maščobe. Ta družba ima v Italiji 37 tvornic ter 1 v Trstu. S stiskanjem in ekstrahiranjem rastlinskih semen in plodov izdeluje olja, ki jih uporabljamo v industriji in kot hranivo. Tehničnega pomena so predvsem rafinirano olje, laneno olje ter rženez, razna druga olja, maščobne kisline in preostanki rafinacije jedlinih olj. Tropine, ki jih dobe pri stiskanju plodov, oziroma semen služijo za krmiljenje živine.

Barvna industrija

Z večjim številom podjetij je zastopana »industrija barv in lakov«. Proizvodi teh tvornice so namenjeni v glavnem ladjedelnicam in plovnim podjetjem, ki uporabljajo zelo velike količine lakov, predvsem pa posebno podmorske lake, s katerimi se opleskajo deli ladje pod morsko gladino.

Največje podjetje te vrste je last družba »Gloacchino Veneziani S. A.« izdeluje raznovrstne oljate lake ter sintetične, nitrocelulozne lake. Znanе so podmorske barve »Moravia«. Ta tvrdka ima v Trstu dve tvornici.

Barve izdeluje tudi »I.C.A.S.A.« (»Industrie Chimiche Adriatiche S. A.«), ki proizvaja poleg barv tudi zdravila in kemikalije. Podjetje izdeluje prav tako oljate barve, raznovrstne lake in podmorske barve.

Nadaljnje tržaške tvornice barv so: »Colorificio Zonca«, »Zankl A. e Figli«, »Damiani Costantino & Co.«, »Adriatica Coloris« in »Colorificio Italia«.

V Trstu so tudi štiri mlarne, v katerih prizvajajo v večjem obsegu mlo raznih kakovosti. Te so »A.D. R.I.A. S. A.« (»Antiche Ditte Riunite Industrie Adriatiche«), »Hauser Guerrino«, »Pontinini«, in »Hauser F. & E.« Največja in tudi zelo moderno opremljena je mlarna »Adria«. Poleg naprav, ki so potrebne za izdelavo mla, poseduje podjetje tudi kolono za katalitičen razkop masčob. S to napravo lahko dobivamo iz masčobe glicerina in masčobne kisline, predvsem stearina.

Mlarna »Pontinini« se bavi tudi z rafiniranjem masčob.

Dišave in zdravila

Podjetje »Bratje Janoušek« v Barokovljah je edino, ki v Trstu proizvaja eterična olja za dišave in lekarniško uporabo, esence za likerje in poživljajoče pijače ter pripravila zdravju neškodljiva barvila. Podjetje Janoušek je ustanovilo svojo prvo tovarno v Pragi leta 1883, leta 1912 je pa postavilo svojo

jo podružnico v Trstu, ki je zdaj neodvisno podjetje. V svojem obratu destilira razne esence in droge (kumin, koriander, cimet, nageljnovke, žebice in druge) in poleg tega tudi trguje na veliko z raznimi aromatičnimi proizvodi in snovmi, ki jih uporabljajo proizvajalci dišavin in kozmetičnih proizvodov.

Značino kemijsko podjetje je »Tržaški farmacevtski zavod« (»Istituto Farmacoterapico Triestino«), katerega farmacevtski proizvodi so plod znanstvenega dela kemikov in farmacevtov. To podjetje izdeluje lastne zdravilne specialitete, nadalje sterilne raztopine v stekleničicah za injekcije, kemikalije za lekarne, raznovrstne izvlečke ter druge snovi, ki jih uporabljajo lekarne. Podjetje tudi trguje s specialitetami drugih farmacevtskih tovarn in kemikalijami za lekarne.

Ze preje omenjena tvrdka »I.C.A. S. A.« izdeluje prav tako razne farmacevtske pripravke, vendar je manjše kakor »I.F.T.«.

Tudi podjetje »Mell F. Co.« izdeluje razne kemikalije, vendar se v glavnem bavi s trgovino proizvodov kemijske in farmacevtske industrije.

Pridobivanje katrana

Katran in destilate nafte obdelujejo podjetja »Ing. Enrico Giorgio Panfili e Figli« ter »Zucculini«. Ti podjetja izdelujejo asfaltne in katranske emulzije, strešno lepenco in razne slične proizvode.

Tvrdki »Molinari Tommaso e Ettore« ter »Lepore Micheli« izdelujejo iz premočnega prahu premočgov aglomerat (brikete).

Kisik in aceten za avtoogeno varjenje proizvaja tvrdka »Gas Compressi Soc. a. g. l. Ossigeno Acetilene« ter s tem plinoma tudi polni jeklene bombe. Poseduje nadalje napravo za preizkušanje jeklenih bomb za hranjenje plinov ter preizkušanje manometrov.

Poleg omenjenih industrijskih podjetij so še nekateri manjši obrati, ki se pečajo s pridobivanjem raznih kemijskih proizvodov, predvsem mešanice za praktično uporabo.

Ing. M. P.

„Ilva“ pod Italijo in vojna konjunktura

Neka nova tržaška časopisna agencija je prišla glede današnjega položaja škedenjske železarne do naslednjih zaključkov:

1. Od 1. 1902 do 1. 1914 je letna proizvodnja surovega železa v škedenjski železarni narasla od 45.000 na 90.000 ton. Višek proizvodnje 110.000 ton so zabeležili 1. 1912. Od 1915 do 1924 ni železarna obratovala. Leta 1929 so registrirali 130.000 ton proizvoda. Višek produkcije je bil dosežen 1. 1939 s 179.593 tonami.

2. Italijanski trg je absorbiral proizvode železarne v večji meri kot pa Podonavje pred vojno. Škedenjska železarna bi postala ena največjih in najmodernejših v Evropi, če bi tega ne bila preprečila vojna.

3. Sedaj sta jeklarna in valjarna v polnem obratu, medtem ko je proizvodnja koka in plina skoraj na predvojni višini. Družba proučuje možnost, da bi spravila v obrat tudi visoke peči in upa, da v tem pogledu v kratkem premosti vse tehnične ovire.

Ker so gornja izvajanja tudi neposreden odgovor, na kar je naš list o zadevi že napisal, se nam zdijo potrebno podčrtati naslednja dejstva:

1. Proizvodnja škedenjske železarne je pred vojno stalno naraščala sorazmerno hitreje, kakor kadarkoli pozneje. Pod Italijo je železarna 6 let popolnoma mirovala. Od leta 1930 do leta 1937 je železarna registrirala naslednjo proizvodnjo (med oklepajem je označen odstotek proizvodnje napram celokupni italijanski produkciji surovega železa):

1930	ton	85.300	(15,72%)
1931	ton	79.300	(15,37%)
1932	ton	81.200	(15,59%)
1933	ton	78.600	(15,16%)
1934	ton	81.100	(15,40%)
1935	ton	84.745	(15,10%)
1936	ton	94.220	(13,90%)
1937	ton	97.440	(14,20%)

Iz statistike je razvidno, da ni železarna vse do 1938 (na pragu vojne!) dosegla proizvodnjo, ki so jo registrirali v zadnjih letih pred prvo svetovno vojno. V primeri s celokupno italijansko proizvodnjo pa je stalno nazadovala. Višek proizvodnje, ki so ga registrirali neposredno pred zadnjo vojno, je bil

v zvezi z vojnimi pripravami italijanskega imperializma.

2. Podonavje je vsekakor absorbiralo pred prvo svetovno vojno celokupen proizvod železarne. Danes so možnosti plasiranja proizvoda v tržaško zaledje še ugodnejše, ker so vse države in zaledja v polni fazi industrializacije.

3. V polnem obratu je danes samo koksarna in še ta verjetno, ker se s tem slučajno sklada ameriška gospodarska politika, ki išče tržišča za svoj premoč. Oddelek jeklarne deluje le, v kolikor jim je na razpolago potrebna surovina. Glavni in osnovni objekti železarne — visoke peči — popolnoma mirujejo. Sicer nas danes bolj kakor zgodovina zanima stvarnost sedanjega položaja. Vodstvo »ILVE« govori o težavah, ne pove pa kakšne narave so te težave, niti kakšne korake je storila — ako jih je sploh — da bi premostilo ovire na poti k obnovi te važne tržaške industrije.

Tržaška konopljarina mora na lastno pot!

Med sindikalnimi organizacijami in vodstvom tržaške konopljarne so v teku pogajanja glede nameravane odslovitve več desetlet delavcev. Vodstvo konopljarne trdi, da je zmanjšanje delovne moči neobhodno potrebno zaradi zmanjšanja delovnega obrata.

Konopljarina, ki deluje že od 1. 1903, je dajala normalno zaposlitev 600 delavcem in delavkam in je proizvajala dnevno nad 100 q. žakeljvine, ter porabila povprečno 2.000 q. surovine mesečno, od tega 42 odst. konoplje in 58 odst. jute. Med vojno je tovarna močno trpela zaradi večkratnega bombardiranja. Današnja proizvodnja tovarne se suče okrog 50 q. žakeljvine dnevno.

Po prvi svetovni vojni so izvažali velik del proizvoda v inozemstvo, posebno na Poljsko, v Jugoslavijo, Grčijo, Romunijo in Albanijo, pozneje pa so večjina izdelkov pošiljali na italijanska tržišča.

Odjemalcev bi bilo tudi danes dovolj; glavna ovira za nadaljnji razvoj so težave z nabavo potrebnih surovin. Tržaška konopljarina je v tem pogledu še vedno

odvisna od italijanskih konzorcijev za konopljo in juto. Jasno je, da bo vodstvo tovarne lahko preprečilo propast te tržaške industrije, le če bo izbralo neodvisno pot tako glede nabave surovin, kakor glede plasiranja proizvodov.

DRUŽBA »ISTRA — TRST« V LIKVIDACIJI

Italijansko ministrstvo za trgovinsko mornarico je odpovedalo pogodbo, sklenjeno 1. 1939 s paroplovno družbo »Istra — Trst«. S tem je odpadla državna podpora, ki jo je družba prejela za vzdrževanje rednih potniških prog na Jadranu. Družba razpolaga s 4 ladjami, od katerih so tri v najemu pri italijanskih brodarjih. Podjetje je že odslužilo 16 nameščenecv.

Družba je menda sama namenoma povzročila ukrep italijanske vlade, da bi s tem našla izgovor za preselitev, kamor se ji trenutno obetajo večji dobički. Jasno je, da pomeni likvidacija te družbe nov udarec za tržaško pomorstvo. Ni dvoma, da bi se bila družba dala ohraniti pri življenju, ko bi bili njeni lastniki pokazali malo več aktivnosti.

DOSTOP TUJCEV V TRŽASKO PRISTANIŠČE

ZVU je odredila, da se morajo tiste poslovne osebe iz inozemstva, ki želijo dobiti dostop v tržaško pristanišče zaradi poslovnih zadev javiti z osebnimi in poslovnimi listinami pri tržaški Trgovski zbornici, in sicer osebnostno. Zbornica presodi, ali priporoči izdajo luške propustnice. V pritrjenem primeru izda prošlico pismeno priporočilo, na temelju katerega izda potem propustnico (Doek pass) oddelek za varnost pristanišča (Port Security Section) v ulici S. Nicolo št. 8.

»KOZARA« V GDINJI — »BALTIK« NA REKI

28. januarja je prispela v poljsko pristanišče Gdinja prvič po vojni jugoslovanska ladja »Kozara«, ki je bila nedavno popravljena v Tržaški ladjedelnici. Parnik je pripeljal prvo količino žita, ki ga je Poljska naročila v Jugoslaviji.

Teden dni pozneje je priplula v reško pristanišče prva poljska ladja po osvoboditvi, in sicer parnik »Baltik«, ki je ena izmed največjih poljskih ladij. Jugoslovanska in poljska mornarica bosta imeli veliko vlogo pri nadaljnjem razvoju trgovinskih stikov med obema državama.

Tehnične novosti

»MOSKVIC« ZA VSAKOGAR

Po poročilu »Izvestija« so nedavno odprli v Moskvi prvo posebno trgovino za prodajo avtomobilov, motornih koles in koles. Dolež so avtomobile lahko nabavljali samo ustanove in organizacije. Odslej bo mogoče tudi sovjetskim državljanom, da si nabavijo avto. V novi trgovini je že napredaj sovjetski ljudski avto »Moskvič«, ki je razmeroma poceni in silno pripraven za izlete.

NOVO SINTETICNO VLAKNO

Iz Washingtona javljajo, da je podjetje »Dow Chemical Company« napovedalo proizvodnjo novega tipa tkanin iz sintetičnega vlakna imenovanega »saran«. Novo vlakno pridobivajo na osnovi petroleja in klora. Nove tkanine bodo nepremočljive in neogorljive ter bolj odporne in ekonomične kakor nylon.

RAZMAH TELEVIZIJE

Po poročilih iz New Yorka bo industrija za proizvodnjo televizijskih aparatov v najkrajšem času zahtevala investicijo 6 milijard dolarjev. To izjavlja predsednik radijske družbe National Broadcasting Company, ki je v svoji izjavi dodal da bo televizijska mreža v najkrajšem času, to je še v teku tega leta zajela ozemlje, na katerem živi 22 milijonov ljudi. V naslednjem letu ali 18 mesecih se bo razširila na drugih 22 milijonov ljudi. Po mnenju predsednika omenjenega društva bo televizijska industrija v kratkem času zaposlila okoli 250.000 moških in žensk.

Televizijska mreža med Bostonom in Washingtonom, ki je dolga 500 milj, bo omogočila 25 milijonom ljudi televizijske sprejeme. Gradili so jo več let in je stala 2 miliona dolarjev. Industriji proizvajalci navedenih radijskih aparatov se bojijo, da bo novi izpodrinil stare aparate.

Industrializacija Jugoslavije

Vse večja proizvodnja umetnih gnojil

V Jugoslaviji se mora proizvodnja umetnih gnojil dvigniti po načrtu do leta 1951 na 350.000 ton nasproti 36.250 tonam v letu 1946. Ze lani se je jugoslovanska proizvodnja gnojil znatno povečala v velikih kemičnih tovarnah v Subotici, Dalmaciji v Dugem Ratu, v kemični tovarni v Celju in v tovarni dušika v Rušah. Podjetja kemične industrije so leta 1947 izpolnile plan proizvodnje umetnih gnojil s 119%.

Tovarne izdelujejo superfosfat, cijanamid, in mešana gnojila; lani so razdelili 18.000 ton superfosfata. Letos se bo povečala predvsem proizvodnja apnenega dušika, in sicer za okrog 30%. Poleg apnenega dušika je predvidena tudi proizvodnja dušikovega gnojila na bazi amoniaka. V ta namen bodo letos zgradili tovarno amonijevega sulfata in drugih dušikovih spojin v bližini Obrenovca.

Da bi se povečala proizvodnja fosfornih gnojil, bodo dvignili predvsem proizvodnjo žveplene kisline. V Sabcu bo kmalu dograjena nova tovarna superfosfata. Istočasno pa so v teku poskusi za proizvodnjo fosfornih gnojil brez uporabe žveplene kisline, ki jo morajo uvažati, s pomočjo električne energije.

NAPREDOVANJE JUGOSLOVANSKE ELEKTROINDUSTRIJE

Pri elektrifikaciji in industrializaciji Jugoslavije zavzema posebno važno vlogo nova tovarna električnih strojev »Rade Kančar« v Zagrebu, ki je že v prvem letu delovanja dosegla značilne uspehe po vrsti in količini proizvodov.

V tovarni gradijo sedaj med drugim tudi velik električni generator, ki je namenjen hidrocentrali na Mariborskem otoku in ko so ga v glavnem že dogradili brez pomoči tujih strokovnjakov. Kmalu bodo pričeli s serijsko izdelavo velikih transformatorjev po 1000 kw, pa tudi z gradnjo ogromnih transformatorjev za 110.000 voltov.

Pozornost vzbuja pa že sam seznam nešteto drugih proizvodov, ki

jih izdelujejo ali jih bodo se leto prišli izdelovati v tovarni. Tovarna proizvaja 6 tipov električnih motorjev od 34 do 74 kw, katerim se bodo kmalu pridružili veliki električni motorji za dvigala, posebni motorji za dvigala, mlekarne separatorje, ter specialni motorji za rudnike, ki bodo popolnoma zaščiteni pred eksplozivnimi plini. Lepe uspehe je poleg tega dosegla tovarna pri izdelovanju telefonskih aparatov, tovarnih dvigal, električnih grelcev za vodo, električnih valilnic in pri izolacijskem materialu iz impregniranega papirja.

USPEHI JESENISKE ZEELARNE
Železarna na Jesenicah je v prvem letu petletnega plana presegla proizvodni plan za 9%. V januarju 1948 je železarna izpolnila 8,9% celotne planske proizvodnje. Presežek je znan posebno pri jeklini, medtem ko ni mogel plavž zaradi raznih težko izpolniti svoje naloge v celoti.

NOVI NACRTI ZA GOJITEV JUŽNEGA SADJA V DALMACIJI

V južnih predelih Jugoslavije so doslej gojili južno sadje le v manjših količinah. Edina drevesnica za limonova in oranžna drevesa, ki je obstojala v Kotoru, je bila med vojno zapuščena. Sedaj pa so ustanovili v Dubrovniku odsek za gojenje južnih kultur, ki jih nameravajo razširiti posebno v Dalmaciji. Odsek ne bo sam oskrbel za gojitev potrebnih sadik, temveč bo tudi proučeval vsa vprašanja v vezi z možnostjo gojitve južnih kultur v Dalmaciji. Ker so namreč mrzle zime l. 1941 in 1947 popolnoma uničile limonove nasade, deloma pa oranžne, se postavlja sedaj vprašanje selekcije sadnih vrst, ki bi bile odporne tamkajšnjim podnebnim prilikam. Z istimi težkocami so se borili tudi italijanski sadjarji, ko so pričeli gojiti nasade južnega sadja v Severni Italiji, posebno pri Gardskem jezeru (Verona) in v Liguriji.

Preureditev ljubljanskega železniškega križišča

Ze preko 100 let staro ljubljansko železniško križišče ne ustreza več zahtevam sodobnega prometa in predstavlja obnem oviro za urbanistični razvoj Ljubljane same. Zaradi tega proučujejo strokovnjaki nove načrte za do, končno ureditev železniškega prometa na tem sektorju. Osnovni načrti preureditve se naslanjajo na naslednje rešitve:

1. Sedanja glavna ljubljanska postaja bo namenjena samo potniškemu prometu: Staro progo in postajo bodo poglobili za 7 m tako da bo mogoče premostiti železnico, kjer bodo to zahtevali cestni prometni razlogi.

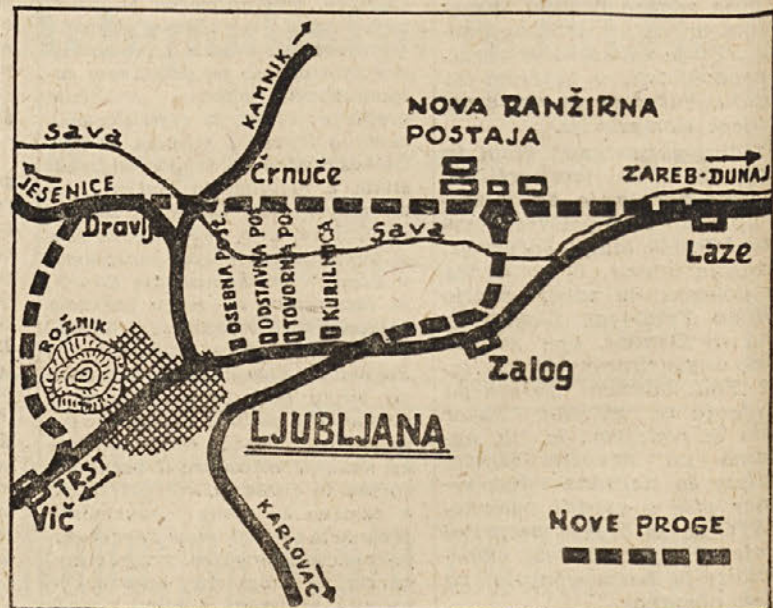
2. Zgradili ali izpopolnili bodo novo obvozno progo na severnem

robu Ljubljane (Laze-Crnuče-Dravlje-Vič). Tranzitni tovarni vlaki proti Trstu in Jesenicam bodo vozili direktno po tej prog.

3. Med Lazami in Crnučami bodo zgradili novo raznižno postajo z vsemi potrebnimi napravami in delavnicami, kjer bodo sestavljali vlake za notranjost države in obmorska pristanišča.

Za uresničenje načrta predvidevajo 1 milijardo in pol dinarjev stroškov. Prva etapa gradbenih del se bo pričela verjetno že prihodnje leto.

Pri tem načrtu je neposredno zainteresirana tudi tržaška luka, saj vodi skozi Ljubljano najvažnejša prometna žila, ki veže Trst z zaledjem.

Iz Jugoslavije v Italijo iz Italije v Trst

Italija dovoljuje uvoz raznih vrst živil, kakor fižola, graha, krompirja, jaje, sira, marmelade, svežega in zmrazjenega mesa, itd., samo pod pogojem da uvoznik odstopi 35 odst. uvoženega blaga Visokemu komisariatu za prekrbo.

Ta predpis se že dolgo izvaja tudi v Trstu, kjer izdaja uvozna dovoljenja za živila sama SEPRAL. Kar je pa posebno zanimivo, je to, da zahteva SEPRAL omenjeno količino

35 odst. po cenah, ki jih sam določi in da so te cene za kakih 20 odst. nižje od lastne cene uvoznika. Posledica tega je, da mora uvoznik tako nastalo izgubo kriti z dražjo prodajo blaga, s čimer je zadet potrošnik. Jasno je, da na ta način iz inozemstva uvoženo blago (jugoslovansko, n. pr. teletina, jajca itd.) ne more uspešno konkurirati italijanskemu, oziroma ne more v večji meri vplivati na znižanje cen na tržaškem trgu. Pri tem nastaja čuden paradoks: Gospodarska politika angloameriške vojne uprave ovira uvoz živil iz Jugoslavije in Trst je navezan na uvoz iz Italije, ki sama uvaža živila iz Jugoslavije.

VESTNIK

Slovenskega gospodarskega združenja

Po enem letu obstoja

Naloge, ki si jih je združenje zadalo ob ustanovitvi, so bile zelo obsežne. Še organizacija, ki ni imela res vsehstranske podpore oblasti, javnih ustanov in celokupnega lastnega članstva, bi jih v razdobju enega leta težko zmogla; da je moglo združenje izpolniti le del vseh upanih, ki smo jih polagali vanj, je pri današnjih razmerah, v katerih živi tukajšnji slovenski, in posebej gospodarski življenj, ter pri pilih denarnih sredstvih, s katerimi razpolaga, in pri skromnem upravnem aparatu, ki ga ima, razumljivo. Zato je razveseljivo že samo dejstvo, da mu je pretežno del slovenskih gospodarstvenikov ostal kljub vsem težavam zvest in da je združenje vedno uživalo njihovo podporo in pomoč.

Cepvar bodo imeli člani prilitko slišati podrobneje poročilo na rednem obnem zboru, ne bo odveč, če že sedaj prav na kratko orisemo delovanje združenja v prvem letu obstoja. Iz pregleda bo razvidno, da to delovanje ni bilo brez uspehov.

Ze v prvih mesecih obstoja je imelo združenje priliko, da pride v stik z mednarodnimi činitelji. To je bilo takrat, ko je prišla v Trst mednarodna komisija za preučevanje finančnega položaja Trsta. Uprava, si je prizadevala in dosegla, da je bilo zaslišano tudi naše združenje, ki je tako moglo po svojih delegatih obrazložiti svoje poglede v tem vprašanju.

Ta prvi stik z mednarodnimi krogi pa ni ostal osamljen. U-druženje je namreč stopilo v zvezo tudi s pristojnimi gospodarskimi činitelji tistih slovenskih držav v zaledju, ki v večji ali manjši meri težijo gospodarsko na Trst. Pri tem je podpiralo interese tržaškega gospodarstva na splošno in interese svojih lastnih članov. Stiki so naleteli na ugoden odziv in prizadevanja združenja ter niso ostala brez uspeha. Ko odpušča številne ovire za živahnejši razvoj trgovske izmenjave blaga s temi državami, bodo postali uspehi vidnejši, česar se trdno nadejamo.

Tudi ZVU nam je na našo predstavko zagotovila popolno enakopravnost z vsemi drugimi sličnimi strokovnimi organizacijami v Trstu in nam obljubila iste moralne in materialne ugodnosti, kakršnih so deležna druga združenja.

Na znotraj se je združenje posvetilo nalogi, da daje članom potrebna pojasnila, informacije, nasvete in pomoč v raznih osebnih gospodarskih zadevah ter da zastopa članstvo in njegove koristi tudi posamezno pred oblastmi in drugimi organizacijami. Zdi se, da se člani v preteklem letu niso v zadostni meri zavedali pravic, ki jih imajo v tem pogledu napram združenju; kajti sorazmerno majhno je bilo število tistih, ki so jih izkoriščali in iskali pri združenju nasvetov, informacij in pomoči. Kljub temu pa je imelo združenje priliko, da je za poedine člane velkokrat, brezplačno in često s popolnim uspehom posredovalo na Tržaškem ozemlju in izven njega pri raznih oblasteh in ustanovah, kakor tudi pomagalo pri sestavljanju prošni, prizivov in drugih vlogi. Zeleti bi bilo, da bi člani v vse večji meri izkoriščali tako ugodnosti. V tem delu se ne omejujemo na pomoč pri oblasteh Tržaškega ozemlja; tudi v Jugoslaviji, kjer ima mnogo članov gospodarske interese, pomagamo z nasveti in vlogami.

Važna naloga združenja bi bila tudi dobra splošna gospodarska in posebej trgovska informativna služba. Na srmi poti k temu cilju smo brez dvoma ustregli vsemu članstvu, če prejememo edini tukajšnji slovenski gospodarski list »Gospodarstvo«, ki daje tudi našemu združenju gostoljubje za njegove objave. V isti namen smo nabavili tudi dnevne gospodarske biltenne z gospodarskimi vestmi z vsega sveta in posebej tudi s cenami na italijanskem in drugih tržiščih. Ti bilteni so v naši pisarni vsakemu članu vselej na razpolago.

Najvidnejšo in neposredno gnotno korist pa so imeli tisti naši člani, ki so posebej povezani v konzorcije. Po zaslugi teh konzorcijev je bilo mogoče, čeprav vesled obstoječih težav le v skromnejši meri, nuditi materialne ugodnosti tudi drugemu našemu članstvu.

Razmere, ki so narekovale ustanovitev združenja, vsekakorje še nadalje ne samo njegov ob-

sto, nego tudi njegovo poživitev. Potrebno je, da se tega zavedajo vsi člani, tudi tisti, ki se držijo sedaj še bolj ob strani. S svojo lastno dejavnostjo, s tem da bodo iznašali pred svojo organizacijo svoje lastne gospodarske težave in težave svoje stroke, kakor tudi s tem, da bodo seznanjali združenje z ovirami in morebitnimi krivicami, na katere bodo naleteli v svojem gospodarskem udejstvovanju, bodo sami v največji meri pripomogli k dosegu tega cilja.

Zatrdno upamo, da bomo v novem letu napravili v tem pogledu velik korak naprej.

REDNI OBČNI ZBOR

Letošnji redni občni zbor združenja bo po sklepu upravnega odbora v drugi polovici meseca marca Opozarjamo članstvo, da se bodo v smislu pravil vršile še pred obnim zborom skupščine posameznih kategorij. Datume skupščin bomo objavili tudi v »Primorskem dnevniku«, na kar svoje člane izrečno opozarjamo.

DAVEK NA POSLOVNI PROMET Z VINOM

Po splošnem ukazu št. 90 z dne 24. 1. 1947 se je plačeval doslej davek na poslovni promet z vinom v prodaji na veliko po postavki 6 odst., v kasnejši nadrobni prodaji pa še posebej po redni postavki 3 odst. Po isti nižji postavki 3 odst. se je deloma plačeval prometni davek tudi pri prodaji vina v industrijske namene.

Sedaj izišli ukaz št. 131 z dne 27. 1. 1948 pa določa, da se davek na poslovni promet z vinom katere koli vrste razen penicilnih vin ter od mošta in grozdja določa na 10 odst. in da se plača samo enkrat za vse prenose, včevši prodajo na drobno, istočasno s plačilom trošarine.

Ta odredba bo morala nujno vplivati na višino prometnega davka, ki ga odmerja davčna oblast gostilničarjem pavšalno s 3 odst. od ugotovljenega prometa. Ker se plača prometni davek na vino samo enkrat, bo smela davčna oblast pri odmeri pavšalnega prometnega davka upoštevati v bodoče samo promet z drugimi alkoholnimi pijačami in z jstvinami.

Pri prometu z vinom v industrijske svrhe se še nadalje plačuje prometni davek v višini 3 odst.

TAKSE PRI JAVNEM AVTOMOBILSKEM REGISTRU

Interesente opozarjamo, da je izšel v Uradnem listu ZVU z dne 1. 2. 1948 ukaz št. 127 z dne 27. 1. 1948, ki določa nove takse za listine, ki se predlagajo javnemu avtomobilskemu registru; nove takse tlejejo prvi vpis, obnovitve vpisa, vpis prenosa lastniške pravice, vpis bremen, pregled javnega registra in izdajo raznih listin po tem registru.

Trst račun na Palestino

Tržaški pomorski krogi sledijo z veliko pozornostjo razvoju palestinskega vprašanja. Računajo, da se bo po končani ureditvi palestinskih zadev znatno povečal tranzitni promet med Palestino in tržaškimi zaledjem. Prihajajo tudi vesti, da bodo skandinavski in drugi inozemski brodarji izrabili ugodno konjunkturo za ustanovitev novih pomorskih prog med Trstom in Palestino.

Javljajo med tem, da je bila pretekli mesec ustanovljena v Pragi arabska trgovinska zbornica, ki bo pospeševala trgovinske odnose med Češkoslovaško in Bliznjim vzhodom. Zbornica bo predstavljala interese trgovcev dežel Arabske lige, t. j. Egipta, Arabske Palestine, Libanona, Iraka, Sauditske Arabije, Jemena, Transjordanije in severne Afrike. Za predsednika je bil izvoljen Egiptan Abdel-Ghaffar El-Sai.

NACRT ZA NAJVEČJO POLJSKO NEKLENO

Na prekupu Gliwice bodo zgradili največjo jeklaro, ki bo proizvajala letno 700.000 ton jekla. Glavne stroje in naprave bodo nabavili v Sovjetski zvezi na podlagi nedavno sklenjene sovjetsko-poljske trgovinske pogodbe.

Vzroki tržaškega mrtvila

V tržaškem gospodarskem krožku »Cenacolo« je predaval ravnatelj skladišč Dr. Bernardi o temi: »Tržaško pristanišče in težavna preureditev Srednje Evrope. Med glavnimi ovirami, ki otežujejo tržaški promet je predavatelj omenil v prvi vrsti pomanjkljivosti železniških komunikacij z zaledjem, neurejene carinske in prometne tarife in gospodarski preustroj tržaškega zaledja. Predavatelj je brez dvoma dober poznavalec tržaških gospodarskih problemov, saj je med drugim večkrat zastopal interese Trsta na mednarodnih konferencah. Vendar se pri njegovih izjavanjih pred celotnim gospodarsko ustanovo ni oddaljil od zastarelih pojmov, ki žal še vedno prevladujejo v tukajšnjih vodilnih krogih. Dr. Bernardi pripisuje sedanjí zastoj v tržaškem prometu predvsem nerešenemu vprašanju prometnih zvez z zaledjem. Skoda, da ni govornik tudi povedal, po čigavi krivdi ni to vprašanje še rešeno in kako so ga doslej reševali. Mar naj spet omenjamo, kako gre trgovinska in prometna politika vojne uprave STO-ja in italijanskih železnic, da se čim bolj ovira promet na železnicih čez jugoslovansko ozemlje, t. j. po južni in bohinjski progi in pospešuje na pontebški. Ta tendenca se je jasno pokazala tudi na dosedanjih mednarodnih konferencah za ureditev železniškega prometa v tržaškem zaledju.

Ravnatelj j. s. je navedel tudi nekaj podatkov o obnovi tržaškega pristanišča, ki je bilo med vojno desetkrat bombardirano. V teku leta 1948 bo pristanišče obnovljeno 100 odstotno. Zitni silos bo pričel obratovati aprila t. l. Do konca leta pa bodo obnovljena vsa skladišča. Dosedanji stroški za obnovo znašajo 2.875.000.000 lir.

„Gospodarski“ ustroj Zapadne Nemčije

Na pobudo ZDA pripravljata ameriška in angleška vojna uprava v Zapadni Nemčiji novo »gospodarsko« organizacijo dveh zapadnih pasov in 9. februarja je stopila v veljavo oktroirana ustava. Nova gospodarska uprava bo na podlagi te ustave izvedena od 24. februarja. Poskusi za dosego sporazuma v zavezniškem nadzornem svetu v Berlinu so propadli; med zadnjimi je bil poskus za dosego sporazuma glede cen in razpečevanja nemškega premoga.

Angloameriška ustava predvideva ustanovitev skupnega »gospodarskega sveta« (s 102 člani), ki bo imel pod nadzorstvom Angležev in Američanov zakonodajno moč na področjih: prometa, zaštite, duhovne imovine, gospodarstva in zunanje imovine; za zdaj mu še ni dana zakonodajna pravica na področju dela in socialne preskrbe. Vlado predstavlja »izvršilni odbor«, (komite), ki ga izbere gospodarski svet med svojimi člani. Ustanovljeno je bilo tudi »vrhovno sodišče za združeno gospodarsko ozemlje«.

Krajevna uprava pripada deželam, ki imajo svoje predstavnike v »deželnem zboru«, ki deluje vzporedno z gospodarskim svetom in ni mar pravice nadzora nad njim. Formalno gre za gospodarsko združenje in novi gospodarski ustroj, vendar je jasno, da ima ta reorganizacija politično obeležje.

Po švicarskih listih prinašamo statistične podatke o obsegu posameznih zasedbenih pasov in številu prebivalstva na podlagi predvojne statistike. (Ti se nekoliko razlikujejo od podatkov, ki smo jih priobčili v 7. št. »Gospodarstva« na podlagi popisov iz leta 1939 in 1940. Po popisu iz leta 1940 šteje današnja Nemčija preko 66 milijonov prebivalcev).

Današnja Nemčija obsega 337.701 kv. km, medtem ko je leta 1938 površina Nemčije brez Avstrije znašala 470.544 kv. km. Njeno prebivalstvo šteje 60.402.000, leta 1938 brez Avstrije 68.072.000 ljudi. Nemčija je razdeljena v 15 dežel, med katerimi je največja Bavarska. Upravljajo jo 4 vojaške uprave, ki obsegajo naslednje pasove:

Dežela	Glavno mesto	Povr.	Preb. v mil.
Angleška cona			
Nordrhein - Westfalen	Duesseldorf	34.050	11.691
Niedersachsen	Hannover	48.000	6.738
Schleswig - Holstein	Kiel	15.700	2.573
Hamburg	Hamburg	750	1.405
Ameriška cona			
Bayern	Muenchen	70.238	8.093
Grosshessen	Wiesbaden	21.119	4.050
Wuerttemberg - Baden	Stuttgart	15.000	2.649
Bremen	Bremen	404	0.491
Sovjetska cona			
Sachsen	Dresden	17.100	5.543
Sachsen - Anhalt	Halle	24.400	4.162
Brandenburg	Potsdam	26.900	2.536
Mecklenburg	Schwerin	23.600	2.149
Berlin (vse 4 cone)	—	—	3.222
Francoska cona			
Rheinpfalz	Koblenz	19.782	2.712
Baden - Wuerttemberg	Freiburg	9.952	1.181
Hohenzollern	Tuebingen	10.606	1.108

Vrednost izvoza iz kombiniranih pasov angleške in ameriške uprave je znašala 1. 1947 55.508.215 funtov. Blago je bilo izvoženo v 65 tujih držav. Zapadna Nemčija brez francoske cone je izvozila za 9.094.588 funtov raznih industrijskih izdelkov, ostali izvoz predstavljajo premost, les in razne usluge nemških pristanišč. Leta 1946 je iz-

Ravnotežje češkoslovaške zun. trgovine

Bilanca za leto 1947

Po poročilu Državnega statističnega urada v Pragi izkazuje češkoslovaška zunanja trgovina v mesecu decembru 1947 pri uvozu 3.276 milijonov Kčs in izvozu 3.677 milijonov Kčs aktivno bilanco v znesku 401 milijonov Kčs. Decembrski uvoz in izvoz sta bila v letu 1947 med vsemi meseci največja.

Kar pri češkoslovaškem izvozu najbolj preseneča je stalno večji

izvoz gotovih izdelkov, v mesecu decembru je bilo gotovih izdelkov izvoženih za 78 odst., kar predstavlja rekord po osvoboditvi.

V letu 1947 je znašal celoten uvoz 28.635 milijonov Kčs, izvoz pa 28.609 milijonov Kčs, tako da je leto 1947 končalo s pasivno bilanco v znesku 26 milijonov Kčs. Podrobni podatki so naslednji (vedno v milijonskih Kčs):

mil. Kčs odst.	mil. Kčs odst.
uvoz	izvoz
95 0,3	27 0,1
5429 19,0	3132 11,0
16421 57,3	4298 15,0
6688 23,4	21138 73,9
2 0,0	13 0,0
28635 100,0	28608 100,0

Pregled uvoza in izvoza za leto 1947 po najvažnejših državah (vedno v milijonskih Kčs):

Uvoz	Izvoz
1. Belgija	1.328 1.817
2. Velika Britanija	3.358 1.840
3. Bolgarija	892 631
4. Danska	800 685
5. Francija	1.000 878
6. Italija	1.152 1.246
7. Jugoslavija	1.354 1.771
8. Madžarska	570 801
9. Nemčija	265 514
10. Nizozemska	1.663 2.457
11. Norveška	664 558
12. Poljska	689 475
13. Avstrija	507 1.007
14. Romunija	244 399
15. Grčija	267 237
16. Sovjetska zveza	1.776 1.445
17. Švedska	2.000 2.086
18. Švica	2.216 2.925
19. Turčija	795 655
20. Palestina	112 628
21. Indija	551 286
22. Egipt	840 359
23. Južnoafriška unija	52 260
24. Kanada	350 177
25. ZDA	2.916 1.250
26. Argentina	276 592
27. Brazilija	811 271
28. Avstralija	167 122

Češkoslovaška zunanja trgovina se je v preteklem letu zelo lepo razvijala, dasi to leto ni bilo vedno ugodno, v nekaterih smereh celo neugodno (katastrofalna suša z vsemi posledicami, ki je napravila za približno 10 milijard Kčs kar se bo poznala zlasti v zunanji trgovini: potreba povečanega uvoza hrane in krme in zmanjšani izvoz hrane in nekaterih izdelkov, kakor so hmelj, sladkor, pivo itd). Pomoc Sovjetske zveze v obliki uvoza žitaric se je pokazala v decembru, ko je bila Sovjetska zveza največji dobavitelj; a njo je Jugoslavija, ki je izvozila na Češko-

Češkoslovaška trgovina s Sovjetsko zvezo

Češkoslovaški minister za zunanjo trgovino dr. Hubert Ripka je podal v odboru za zunanjo trgovino ustavodajne narodne skupščine obširno in izčrpano poročilo o češkoslovaški trgovini s Sovjetsko zvezo. Uvodoma je poudaril, da Sovjetska zveza ni proti temu, da bi Češkoslovaška objavila cene sovjetskih žitaric, ki jih je nakupila v preteklem letu Češkoslovaška. Cena sovjetske pšenice znaša 122 dolariev za eno tono 1000 češkoslovaške državne meje (Cena pri Cope), cena rži je 6279 Kčs, koruze 5668,50 Kčs, ječmena 5107,50 Kčs in ovsu 5150,50 Kčs za eno tono. Te cene so zelo ugodne in povsod drugod na svetovnih tržiščih bi plačala Češkoslovaška mnogo več. Razlika v ceni za vso količino 600.000 ton žitaric znaša proti cenah na severoameriških tržiščih 931,3 milijonov Kčs. Ker pa tako velike množine žitaric ni bilo na razpolago niti v ZDA bi morala Češkoslovaška kupovati tudi v Kanadi, Argentini in drugod, tako da bi znašala ta razlika vsaj 1,3—1,7 milijard Kčs. Na ta način je Češkoslovaška prihranila več sto milijonov Kčs v tujih devizah. Češkoslovaška mora danes skrbeti zato, da bo pravočasno dobavljala Sovjetski zvezi industrijske izdelke, s katerimi bi plačala sovjetske pošilke surovin in žitaric. Do konca januarja je Sovjetska zveza dobavila Češkoslovaški kljub ogromnim prometnim težavam 200.000 ton žitaric, približno 3.000 ton (6 vlakov dnevno), okviru letošnjih kontingentov nove trgovske pogodbe je Češkoslovaška uvozila iz Sovjetske zveze za 937 milijonov Kčs in surovin za 46,5 milijonov Kčs. Naravno je, da mora tudi Češkoslovaška izvažati mnogo več svojih izdelkov v Sovjetsko zvezo, da bi se bilanca izravnala. Minister Dr. Ripka je zlasti poudaril pomen sovjetskega posojila v višini 1.150 milijonov Kčs. Sovjetske in ostale dobave žitaric (iz Argentine, Kanade, Jugoslavije, Madžarske, Romunije in Poljske) bodo zelo zboljšale češkoslovaški prehranjevalni položaj; domači odkup pšenice znaša 616.000 ton, ječmena 105.000 ton in ovsu 25.000 ton. To pa istočasno pomeni, da ima Češkoslovaška zagotovljeno potrebo žitaric do meseca septembra, torej deli kot do nove žetve. Minister Dr. Ripka se je tudi pohvalno izrazil o posebnih dobavah sovjetske pšenice za spomladansko setev. Sovjetska zveza je na prošnjo češkoslovaške vlade poslala 20.000 ton (2.000 vagonov) trde pšenice ukrajinskega porekla za spomladansko setev. Češkoslovaška je s tem prihranila vsaj 2 milijona dolariev, ker bi sicer morala nabaviti to pšenico na dolarjskem področju. Ob koncu svojega govora je minister Dr. Ripka izjavil: »Trgovinska in gospodarska pogodba, ki je bila podpisana v mesecu decembru v Moskvi ni samo v korist gospodarstev obeh držav, amveč bo tudi prispevala k

slovaško zlasti koruzo, tobak in sveža jabolka. Jugoslavija je bila z decembrom tudi največji kupec češkoslovaškega blaga, na drugem mestu je bila Nizozemska in na tretjem Sovjetska zveza. Najbolj izrazitno trgovino ima Češkoslovaška, s Švedsko, Švico in Nizozemsko, med tem ko predstavljajo ZDA in Velika Britanija za češkoslovaško zunanjo trgovino trajno pasivno bilanco.

NOVE ZNAMKE IN SREBRN DENAR V LETU 1948

Češkoslovaško finančno ministrstvo pripravlja v letu 1948 izdajo treh vrst spominskih srebrnih 50 Kčs, in sicer za 600-letnico Karlove univerze v Pragi 7. aprila, k tretji obletnici praške vstaje 5. maja in k 100-letnici I. slovenskega kongresa v mesecu juniju.

Češkoslovaško pošto ministrstvo bo izdalo v letošnjem letu 6 vrst novih poštih znamk. Prva serija teh znamk bo izšla ob priliki proslave 600-letnice Karlove univerze, druga ob XI. Vseslovenskem izletu, tretja ob priliki proslave 100-letnice Ustavodajne skupščine, ki se je vršila v moravskem mestu Kromeriz, četrta ob 100-letnici slovaške vstaje v letu 1948, peto ob proslavi 30-letnice Češkoslovaške republike in končno posebno serijo znamk z doplačilom za akcijo Združenih narodov za pomoč gladujočim otrokom.

utrditvi češkoslovaško-sovjetskega zavezništva.

AVTOMOBILSKE PROGE MED ČESKOSLOVASKO IN MORJEM

V kratkem bo pričela zopet obratovati 900 km dolga avtomobilska proga Trst — Olomouc, ki je bila vpeljana oktobra 1947 a je bila trenutno prekinjena. Na progi bodo sedaj uporabljali štiri težka vozila »Tatra«.

Kmalu pa bodo češkoslovaške državne železnice uvedle tudi novo avtomobilsko progo med Prago in Anversom. Računajo da se bo na tej progi voznila sukala okoli 1250 kč za tono.

ARGENTINSKO ZITO ZA ČESKOSLOVASKO ČEZ TRST

Češkoslovaška je nabavila v Argentini 150.000 q. žita. Dober del blaga, ki ga že natovarjajo v Buenos Airesu, bodo pošiljali na Češkoslovaško skozi tržaško pristanišče.

PROIZVODNJA ŽELEZA NA ČESKOSLOVASKEM

V decembru 1947 so na Češkem proizvedli 178.988 ton surovega železa in 170.000 ton jekla. S tem je bil prekoračen plan za 25 odst., odnosno za 8 odst.

V zaprtem krogu

Anglija napenja vse sile, da bi se rešila iz sedanje finančne in splošne gospodarske krize s povečanjem proizvodnje in izvoza. Marshallov plan ji je nadel tudi naslednje naloge: »povečanje industrijske proizvodnje, razmah izvoza, časasno zmanjšanje življenjskega standarda; po 1. 1952. bo morala biti angleška proizvodnja za 25% večja kakor pred drugo svetovno vojno.

Toda industrija nima dovolj delavcev, ker je naravni prirastek prebivalstva na Angleskem prav majhen. Zato je treba iskati delavce drugod, predvsem jih Anglija v zadnjem času jemlje iz taborišč razseljenecv. Za ta korak so se oblastniki odločili kljub nasprotovanju domačega delavstva, ki se boji, da bi doseljevanje delavstva iz inozemstva potisnilo plače navzdol.

Pri angleških gospodarstvenikih se oglašajo drugi pomisleki. V. B. Reddway, član gospodarskega komiteja in komisije za proučevanje gibanja prebivalstva, obravnava to vprašanje v »Observerju« in opozarja tudi na negativno stran — vedno z angleškega stališča: za večje število delavcev bo treba uvoziti več hrane, zgraditi jim bo treba stanovanja prav zdaj, ko na Angleskem vlada hudo pomanjkanje stanovanj; za vse to potrebni veliki kapitali. Trenutno ne bo prebivalstva mnogo naraslo zaradi teh priseljenecv, toda... To so mladi ljudje, ki si bodo postavili lastne družine in kmalu bo tu kopica otrok... toži Reddway.

TRŽNI PREGLED

V začetku oktobra preteklega leta so cene prehrambenih izdelkov na debelo narasle za 70-krat v primeri z letom 1938. V začetku l. 1948 se je ta indeks znižal povprečno na 58 torej za okoli 19 odst. Cene na drobno pa niso nazadovale več kot za 10 do 12 odst. Nesorazmerno pocenitev na drobno v primeri z nazadovanjem cen na debelo pripisujejo večinoma naraščajočemu davčnemu pritisku, ki pa ne pritiska toliko na dohodke prekupčevalcev kolikor na izdatke potrošnikov.

Zaradi valutne skupnosti, še bolj pa zaradi gospodarske politike angloameriške uprave je tržaški trg pod pretežnim vplivom italijanskih tržnih razmer.

Italijanski in zatorej tudi tržaški trg poteka še vedno v znamenju preurejevanja in pričakovanja. Polagoma izginjajo doslej občutne razlike med cenami raznih tržnih sredstev. Cene so se v glavnem ustalile. V blagovnem prometu vlada še vedno precejšnja mrtvila.

Od konca februarja do maja vsakega leta je tendenca naraščajočih cen v nenaravnem gospodarskem običajnem pojavu, ker normalno trg odgovarja na povečano povpraševanje z manjšo razpoložljivostjo. Italijanska politična situacija bo v tem pogledu verjetno vplivala na nadaljnji tržni razvoj. Pričakovati je namreč, da bo italijanska desničarska vlada iz razumljivih razlogov skušala z vsemi sredstvi omiliti ali vsaj do volitev odložiti opisani tržni razvoj, ki je, kakor rečeno čisto normalen gospodarski pojav. Pri tem se bo med drugim oslonila na povečani uvoz, na omejitve izvoza, na kreditno politiko in na širjenje optimističnih vesti, ki naj bi vplivale predvsem na potrošnike. Dejanski položaj trga bo zaradi tega razviden šele po 18. aprilu.

NAZADOVANJE CEN GRADBENEGA MATERIALA

V zadnjem času so cene gradbenega materiala nazadovale za 10-20 odst. tako nudijo danes furlanske opekarne votlo opeko franco gradilišče po 10, medtem ko je bila prej po 13,50 za komad; padla je tudi cena opek tipa »Rex« za strop, ki se je prej prodajala po 650 za kv. m in gre danes po 480. Napovedujejo tudi padec cene cementu, ki je šel doslej po 1.030 lir franko tovarna. Gradbeno železo je šlo tudi navzdol od 115 na 90-95 za kilogram.

Melanholična razmotrivanja

Konservativni »Daily Mail« (29. jan) obžaluje, da je bil z razvednotenjem franka napravljen na opolzkih tleh nevaren korak, ki vodi k razkroju evropskih ustaljenih valut, preden se je pričel čutiti stabilizacijski vpliv Marshallovega načrta. Francija je žrtev ameriškega zavlačevanja in usodnega preokceanskaga nagajenja za »politično igranje«. Kakor v preteklosti, se bo ta igra tudi zdaj pokazala za škodljivo in drago. Američani niso bili prvi v zgodovini prisiljeni vmešati se v evropske razmere prepozno in nevarnost je danes večja kakor kdaj prej, da bo Marshallova pomoč prepozna ali da bo potrebna v dvojnem obsegu za dosego namena. Dalje pravi list, da je glavna točka tega melanholičnega razmotrivanja dejstvo, da se dogodki v Evropi razvijajo s takšno naglico, da lahko reši zapadno Evropo samo takojšnja in čim širokogrudnejša pomoč, izvedena z vso odločnostjo. Franciji je bilo razvednotenje vsiljeno. Razvednotenje franka prizadelo neizmerno škodo in je znak, kako tragično gorje razjeda kontinent. List na to roti Američane v imenu civilizacije, naj se vendar ne obotavljajo, kajti jutri bo lahko že vse prepozno.

Kakaj se »Daily Mail« tako mudi, nam pove londonski dopisnik konservativnega švicarskega lista »Gazette de Lausanne« pod naslovom »Razpoka in počasnost kongresa«. Sir Stafford Cripps, angleški finančni minister je živo poudaril, da Velika Britanija ne more doseči gospodarskega ravnotežja brez ameriške pomoči. Razpoka v angleških finančnih je prevelika; pasiva sicer ne znaša več 200 milijonov funtov mesečno, toda še vedno 40 milijov. Po mnenju angleških strokovnjakov bo usihanje angleških rezerv v zlatu in devizah v dosedanjem tempu že aprila dovedlo do ravni, pod katero Anglija ne sme več. Dopisnik dodaja, da se v Londonu hudujejo nad počasnostjo ameriškega Kongresa.

ZIVINA

Na tržniših severne Italije se cene živine nagibajo k podražitvi. Zaradi izredne mile zime so že pokosili zimski travniki. Zivino-rejci niso več primorani oddajati svoje živine, mnogi pa hitijo z nakupi plemenskih glav.

Zadnje kvotacije za kg žive teže pri proizvajalcu so naslednje: Rovigo: voli lir 230-260; krave I 220-260, II 180-200; teleta 380-400. Prašiči rejeni 480-520; prašički za rejo 780-800. Kokoši 560-580. Zajci 180-220.

Modena: teleta lir 400-480; voli I 300-320, II 260-290; krave I 250-270, II 220-240. Prašički do 20 kg lir 750-780, nad 20 kg lir 740-770. Prašiči rejeni 440-450, teže 50-100 kg lir 530-550.

OLJE

Povpraševanje in cene v porastu. V Apuliji kvotira kg olja na debelo 320-390 lir, po kakovosti; v nekaterih primerih je proizvod dosegel tudi 420 lir za prvovrstno blago. V srednji Italiji: lir 400-450. V povprečno narašča tudi cena semenskega olja.

VINO

Cene čvrstejšje kljub neznatnemu povpraševanju.

Verona: soave lir 500-540 za stop. /hl; »Verona« lir 440-450. Firenze: boljša vina 1947, 11-12 stop. lir 6.000-6.500; 12/13 stop. lir 6.500-7.000; 13/14 stop. lir 7.500-8.500.

ZITARICE IN STROČNICE

Rovigo: žito 12-13.000 za kg; koruza bela 4.200-5.200; ječmen 8.000; oves 4.200-4.300. Fižol običa-

jen 9-9.500, belj 12-13.000; grah zelen 9-10.000; beli 6-6.500.

PADEC CEN BOMBAŽEVINI

Trst. V zadnjem času so cene bombaževini na tržaškem trgu padle za okoli 20 odst. Ne gre samo za nazadovanje cen pri trgovcih, temveč sami proizvajalci nudijo blago ceneje. Padec cen je v zvezi z italijanskim trgovom, ki je seveda s svoje strani odvisen od svetovnega. Italijanske tkanine so zadele na svetovnem trgu konkurenco drugim državam, predvsem Američanom. Italijanski izdelki, tudi volneni izgubljajo trge v Franciji, Belgiji, na Angleškem in v Južni Ameriki.

Cene bombažastim izdelkom na drobno v Trstu: flanela, ki se je prej prodajala po 420-450 gre danes že po 315-330; blago za rjuhe, širine 150, ki je prej slo po 640, stane danes 540-550, širine 260, poprej prodajala po 1.450 danes pa po 1.200; popelina za srajce: poprej 850, danes 720; pisane tkanine za obleke in predpasnike prej 400, zdaj 280 lir. Blago za namizne prte: prej 1.020 zdaj 750. Cene sukanca so neizpremenjene. Sukanec se v primeri s predvojnimi časi ni podražil tako kakor ostalo blago, ki je šlo približno 100krat navzgor.

Volneni izdelki so šli navzdol za okoli 10 odst., toda ne toliko pri proizvajalcih kakor pri samih trgovcih, ki jih strah zastoja v prodaji in nimajo likvidnega denarja. Padla je nekoliko tudi cena same volne; tako se n. pr. dogaja, da kg volne, ki je prej stal 5.500, nudijo danes za 5.000 lir.

PODRAŽITEV PREMOGA V ITALIJI

Doslej je v Italiji stal ameriški premog 20 dolarjev, to je 8.600 lir

Svetovna tržišča

Padec cen v ZDA

New York			
Bombaž (funt)	35.76	34.35	32.90
Volna	188.—	189.—	181.—
Juta	22.25	22.25	22.30
Baker	21.50	21.50	21.50
Aluminij	15.—	15.—	15.—
Jeklo	58.—	58.—	58.—

Živo srebro (stekl. 79 lbs) 80.— 77.— 77.—

Chicago			
Zito (bushel)	314.—	276.75	256.50
Koruzi	277.05	247.—	—
Kava (santos 4)	26.87	27.—	27.—
Surovo železo	40.50	40.30	39.50

Na ameriškem tržišču je zbudilo veliko pozornost nazadovanje cen žita in bombaža, ki se je pričelo prve dni februarja. Uradni ameriški krogi izjavljajo, da ni pričakovati nadaljnega znatnega padca in da se trg razvija po željah deflacionistične Trumanove politike. Nekateri gospodarski krogi menijo nasprotno, da se bo padanje cen nadaljevalo. Drugi so pa mnenja, da naznanja ta ne-pričakovani padec predstoječo gospodarsko krizo. Države ki so vključene v sistem Marshallovega plana sledijo z velikim zanimanjem razvoj ameriškega tržišča in sodijo na prvi vtis, da jim bodo visoke cene na tem tržišču nudile večje ugodnosti. Ni pa izključeno, da je padec cen omenjenih surovin prvin prav za prav posledica nezaupanja v Marshallov plan, še preden se je ta pričel izvajati.

(po tečaju 430 lir); če dodamo davke pristanišče pristojnine in druge takse, dobimo ceno 9.000 lir. Po novem tečaju lire (570 lir za dolar), znaša osnova cena 11.400, ki do potrošnika naraste na 12.000 lir. To se pravi, da se je cena premoga podražila za 3.000 lir pri toni.

BORZA

VALUTE V MILANU

	29. 1.	12. 2.	Min.	Maks.
Funt šterling zlato	8.900	9.100	8.900	9.100
Napoleon	6.300	6.500	6.300	6.500
Dolar	600	605	600	605
Francoski frank	160	172	160	172
Svicaški frank	142	143	142	147
Funt št. papir	1.450	1.450	1.450	1.450
lato	850	880	850	880

EFEKTI V TRSTU

	29. 1.	12. 2.	Min.	Maks.
Južna železnica	1.915	1.780	1.760	1.915
Splošne zavarovalnice	12.900	11.950	11.950	12.900
Assicuratrice	1.365	1.200	1.200	1.365
Infotuni	12.850	11.850	11.850	12.850
Riun. Adr. Sic.	4.725	4.270	4.250	4.725
Jerolimici	1.000	880	880	1.000
«Istra-Trst»	790	790	790	790
«Lošinj»	3.300	3.450	3.300	3.450
Martinolić	1.000	1.000	1.000	1.000
Premuda	3.600	3.600	3.600	3.600
Trippković	4.275	3.800	3.800	4.275
Openski tram	1.020	1.020	1.020	1.020
Terni	314	288	285	314
ILVA	202	196	183	202
Zd. Jad. Iadjedeln.	290	285	285	290
Ampela	500	500	500	500
Arrigoni	320	320	320	320
Soške cementarne	135	135	135	135

BANKOVCI V ZUERICHU

DNE 10. FEBRUARJA 1948.

Italija	0,65	Portugalska	16,20
Anglija	10,05	Avstrija	5,50
ZDA	4,13	Češkoslovaška	1,50
Belgija	8,—	Palestina	11.—
Francija	1,23	Norveška	49.—
Argentina	90.—	Holandija	68,—

Sporno vprašanje žitnih cen v Italiji

V Italiji se je razvila živahna razprava o novi ceni žita pridelka 1948. namenjena obveznemu odkupu.

Leta 1930. se je cena žita pri proizvajalcu sukala okoli 120.— lir za q. Naslednja leta se je povzpela do 135.— lir. V vojni dobi je cena proizvoda sledila splošni podražitvi in je v preteklem letu dosegla na prostem trgu celo 28000.— lir za q. Uradna cena za leto 1945-46 je bila 2250.— lir, za leto 1946-47 pa 4.000.— lir.

Pred vojno je bila notranja cena žita stalno nad inozemsko. V povojni dobi je bila cena domačega žita znatno pod cenami, ki so veljale na mednarodnih tržiščih. Na koncu 1946. je žito na ameriškem trgu stalo 7.50 dolarjev, sedaj pa 12 dolarjev (lir 8.064 po uradnem tečaju lire). S prevoznino stane žito iz ZDA v Genovi 14 dolarjev, argentinsko pa 19.5 dolarjev.

Vsekakor računajo, da bo cena žita prihodnjega pridelka najmanj 6.500.— lir za q. Do-

nosnejša cena bo po mnenju uradnih krogov povečala proizvodnjo. Zaradi nizke cene so namreč proizvajalci v letu 1946-47 zmanjšali površino, namenjeno žitni kulturi za 100.000 ha v primeri s prejšnjim letom in za 600.000 ha v primeri s povprečjem 1936-1939.

Italija je na zasedanjih, ki so se bavila z Marshallovim planom, obljubila, da bo povišala letno proizvodnjo žita na 72 milijonov q. Če bo povišanje cen gonila sila za večjo proizvodnjo žita, bo stvar trenutno izvedljiva, ker bodo cene glavnim svetovnim proizvajalcem, kakor je žito, med izvajanjem ameriškega plana gotovo poskočile. Ze sedaj pa predvidevajo nekateri italijanski gospodarstveniki nastop velikih težkoč za italijanske kmetovalce, ko se bodo morali na koncu izvajanja Marshallovega plana zopet postaviti na lastne noge. Postavlja se namreč vprašanje, ali bo Italija po zaključku Marshallovega plana lahko ohranila cene na tisti višini, do katere jih je pritirala konjunktura za časa trajanja Marshallovega plana. V negativnem primeru bodo cene v Italiji padle, kar bo

lahko imelo težke posledice za italijansko kmetijstvo.

Umetno optimistično ozračje, ki ga je ustvaril Marshallov plan, bi se udeležilo spremeniti v hudo krizo in ni izključeno, da se bo moralo v tem pogledu vrniti k predvojnemu avtarhičnemu sistemu, ki pa je imel, kakor vsem znano, za italijansko gospodarstvo pogubne posledice.

PROIZVAJALNI STROŠKI IN PRODAJNE CENE KMEČKIH PROIZVODOV V ITALIJI

Po podatkih, ki jih izdajajo italijanski statistični uradi za kmetijstvo, se je prodajna cena kmetijskih proizvodov zvišala v decembru 1947 46,4 krat v primeri z letom 1938. V istem razdobju so cene proizvajalnih sredstev narasle za 66,7 krat. Superfosfat 16,18 se je na primer podražil 62,7 krat, amonijev sulfat 56,1 krat, kalcijamid 15-16 57 krat in nitrat 62,8 krat. Medze kmetijskih delavcev so se istočasno dvignile 67,4 krat. Iz navedenih števil je razvidno znatno nesorazmerje med dohodki proizvajalca in proizvajalnimi stroški, kar se vsaj doslej še ne dogaja na industrijskem sektorju.

NOVE KNJIGE

«Glavni Zadrugi Savez L. R. Hrvatske» je izdal »Zadrugi kalendar 1948«, ki vsebuje v pestri obliki, poleg prosvetnih in literarnih članov, mnogo spisov gospodarsko-zdržnega ter kmečko-strokovnega značaja. Cena din 30.

Ista ustanova je izdala tudi 3. številko. Male zadrugne knjižnice »Rad u seljačkim radnim zadrugama«, delo je prevedeno iz bolgarščine. Izvirnik je napisal Mihael Minkov. Cena 17 din.

Zaradi aktualnosti problemov bosta obe deli gotovo zanimali tudi slovenskega čitatelja.

AVTOPODJETJE CAHARIJA

VOZNI RED

Odhod: Pulj 6.00; Novigrad 7.00 — 16.30; Reka 7.00; Koper 6.00 — 7.00 — 12.30 — 16.30 — 19.45; Portorož 7.00 — 12.30 — 19.45; Postojna 7.30; Ljubljana 7.30; Umag 16.30.

Prihod: Pulj 19.30; Novigrad 10.00 18.30; Reka 18.00; Koper 8.30 — 10.00 — 18.30 — 19.00 — 19.30; Portorož 8.30 — 10.00 — 19.00; Postojna 18.00; Ljubljana 18.00; Umag 10.00.

Odgovorni urednik: Dr. MIRKO KORŠIĆ
Tiskala Zadruga tiskarna v Trstu

Zadruga prodajalcev kuriva

TRST

Uradi: Ul. Mazzini 6 - Centralno skladišče Via delle Milizie

UIVOD D.D.

UVOZNI

IZVOZNI

zavod

TRST - ULICA CICERONE 8

Tel. 80-00, 56-38, 29-306

adriaimpex

družba z o. z.

UVOZ

IZVOZ

Trst, ul. Valdirivo 11

Tel. 87-70 - 29-153

Zadruga trgovcev z živili

na Tržaškem ozemlju

ul. Torrebiana 27 z. o. z. - Tel. 3206

IMA NA ZALOGI NASLEDNJE BLAGO:

Suhe slive v zabojih:	po 12.50 - 80 komadov na kg
po 25. - 100 komadov na kg	.. 12.50 - 70 .. " "
.. 25. - 80 .. " "	.. 20. - 60 .. " "

Kavin nadomestek „Frank“ Zagreb, zavojčki po 1/10 in zav. po 1/6. Knaipova sladna kava zav. po 1/5.

Mešanica „Divka“ zav. po 1/10 in zav. po 1/4

Krompir „Ida“ in „Rosa“ - Naravni goriški med - Miner. voda „Radenci“ stekl. po 1/2 in 1 l

Jazbar Stanislav

Gradbeni les in mizarstvo

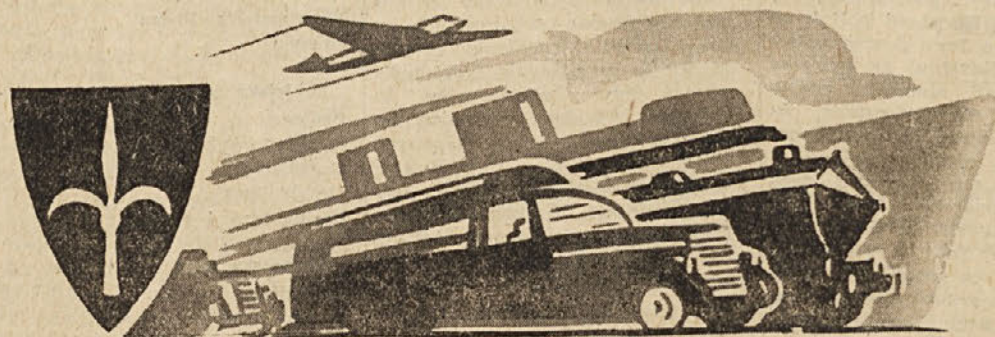
Test, ulica Settefontane 103 - Telefon 90475

Zadruga mesarjev Tržaškega ozemlja

UL. FOSCOLO 5

TEL. 90-271

Nova velika pošiljka tolminskih telet

"Centralsped."

TRŽAŠKA SPEDIJSKA DRUŽBA

CENTRALA:

TRST - Viale Miramare, 3
Tel. 32-08

PODRUŽNICE:

MILAN - Via Valtellina 32, Telefon 696-458
BENETKE - S. Polo - Calle della Laca 2455/B, Tel. 25-562
RIM - Via Stazione S. Pietro 31, Tel. 51-416